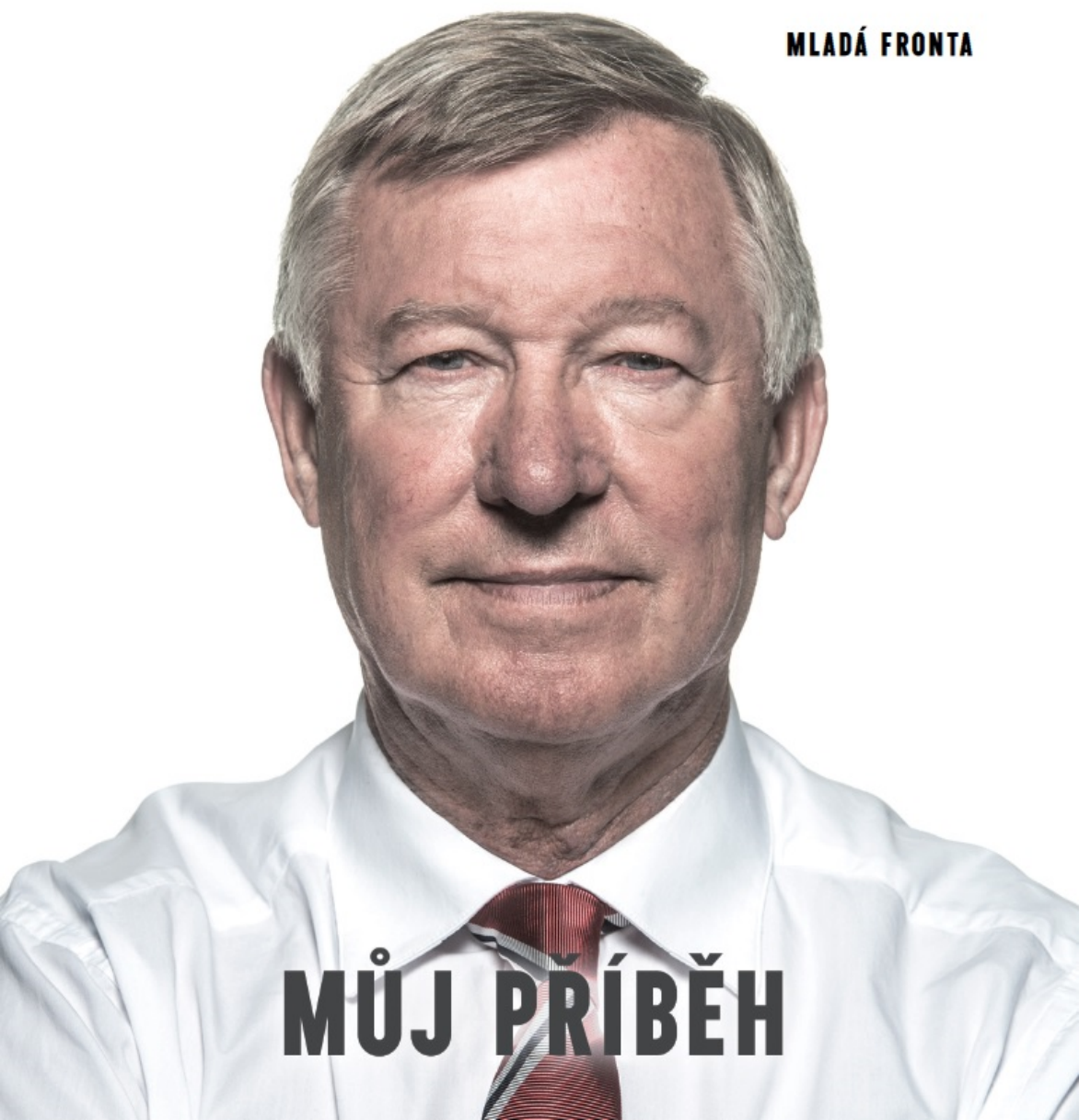

ALEX FERGUSON

MLADÁ FRONTA

MŮJ PŘÍBĚH

ALEX FERGUSON

MŮJ PŘÍBĚH

MLADÁ FRONTA

*Věnováno Bridget,
Cathyině sestře, skále a nejlepší přítelkyni*

First published in Great Britain in 2013
by Hodder & Stoughton, An Hachette UK company
Copyright © Sir Alex Ferguson, 2013
Translation © Milan Lžička, 2014
ISBN 978-80-204-3437-1 (PDF)

OBSAH

Poděkování	9
ÚVOD	11
Předmluva	14
1. ÚVAHY	16
2. GLASGOWSKÉ KOŘENY	26
3. KARIÉRA JEŠTĚ NEKONČÍ	42
4. NOVÝ ZAČÁTEK	56
5. BECKHAM	67
6. RIO	77
7. HUBENÉ ROKY	88
8. RONALDO	104
9. KEANE	115
10. VEDLEJŠÍ ZÁJMY	128
11. VAN NISTELROOIJ	141
12. MOURINHO – „VÝJIMEČNÝ“ RIVAL	149
13. SOUPEŘENÍ S WENGEREM	162
14. ROČNÍK 92	172
15. LIVERPOOL – ÚCTYHODNÁ TRADICE	182
16. SVĚT PLNÝ TALENTŮ	196
17. VELKÁ MOSKEVSKÁ NOC	214
18. PSYCHOLOGIE	221
19. BARCELONA (2009–2011) – CO JE MALÉ, TO JE HEZKÉ	228

20. MÉDIA	239
21. DEVATENÁCTÝ TITUL UNITED	250
22. MAN CITY – MISTŘI	259
23. RODINA	273
24. ROONEY	277
25. POSLEDNÍ SEZONA	287
Kariérní statistiky	299
Rejstřík	341

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval dlouhé řadě lidí za pomoc při vzniku této knihy. V první řadě musím složit poklonu svému redaktorovi Roddymu Bloomfieldovi a jeho asistentce Kate Milesové. Bohatá studnice Roddyho zkušeností pro mě spolu s jeho podporou byla od začátku až do konce doslova darem z nebes. Když se k tomu přičte Katina píle, tvoří spolu vynikající dvojici.

Pozoruhodně snadno se mi spolupracovalo i s Paulem Haywardem, je to pravý profesionál. Náležitě mě usměrňoval a dle mého názoru se mu výtečně podařilo shromáždit mé myšlenky a dát jim výslednou podobu, s níž jsem nadmíru spokojený.

Fotograf Sean Pollock pořídil za období čtyř let velké množství snímků a odvedl skvělou práci. Díky svému neformálnímu vystupování a diskrétnosti dokázal zachytit to, co chtěl, aniž působil jakkoliv rušivě. Můj právník Les Dalgarno mi v průběhu vzniku obsahu této knihy posloužil nejednou dobrou radou; je tím nejspolehlivějším a nejvěrnějším z poradců a rovněž výborným přítelem.

Celkově lze říct, že obrovské množství lidí obětovalo mnoho hodin svého času, abyste mohli číst tyto řádky. Jejich úsilí si nesmírně cením a bylo mi potěšením, že jsem za sebou měl tým tak nadaných spolupracovníků.

ZDROJE FOTOGRAFIÍ

Autor i vydavatel by rádi poděkovali následujícím lidem a organizacím za svolení k přetisku fotografií:

Action Images, Roy Beardsworth/Offside, Simon Bellis/Reuters/Action Images, Jason Cairnduff/Livepic/Action Images, Chris Coleman/Manchester United/Getty Images, Dave Hodges/Sporting

Pictures/Action Images, Ian Hodgson/Reuters/Action Images, Eddie Keogh/Reuters/Action Images, Mark Leech/Offside, Alex Livesey/Getty Images, Clive Mason/Getty Images, Mirrorpix, Gerry Penny/AFP/Getty Images, John Peters/ Manchester United/Getty Images, Matthew Peters/Manchester United/Getty Images, Kai Pfaffenbach/Reuters/Action Images, Popperfoto/Getty Images, Nick Potts/Press Association, John Powell/FC Liverpool/Getty Images, Tom Purslow/Manchester United/Getty Images, Ben Radford/Getty Images, Carl Recine/Livepic/Action Images, Reuters/Action Images, Rex Features, Martin Rickett/Press Association, Matt Roberts/Offside, Neal Simpson/Empics Sport/Press Association, SMG/Press Association, SNS Group, Simon Stacpoole/Offside, Darren Staples/Reuters/Action Images, Bob Thomas/Getty Images, Glyn Thomas/Offside, John Walton/Empics Sport/Press Association, Kirsty Wrigglesworthová/Press Association.

Autorem všech ostatních snímků je Sean Pollock.

ÚVOD

Před několika lety jsem začal shromažďovat své myšlenky pro tuto knihu a ve volném čase, který mi umožnilo zaměstnání, jsem si dělal poznámky. Od počátku jsem měl v plánu poskládat příběh, jenž bude připadat zajímavý jak lidem z fotbalového prostředí, tak mimo ně.

A tak přestože mé rozhodnutí ukončit kariéru fotbalový svět překvapilo, tuto autobiografii jsem nosil v hlavě už mnoho let. Svým způsobem doplňuje knihu *Managing My Life*, kterou jsem napsal dříve. Proto se sice stručně zmiňuju i o dětství v Glasgowě a celoživotních přátelích, které jsem našel v Aberdeenu, jinak se ale tato kniha zaměřuje na mé kouzelné roky v Manchesteru. Jelikož jsem sám vášnivý čtenář, toužil jsem napsat knihu, která by alespoň částečně poodhalila tajemství spjatá s mou profesí.

Když se člověk celý život pohybuje ve fotbale, zažije řadu krizí, nezdarů, porážek a zklamání. Už v prvních letech v Aberdeenu a Manchesteru United jsem hned na počátku usoudil, že mám-li si u hráčů vybudovat důvěru a loajalitu, musím je nejprve projevit já jim. To je prvotní předpoklad pouta, díky němuž vzkvétají velké instituce. Pomocníkem mi byl pozorovací talent. Někteří lidé vejdou do místnosti a ničeho si nevšimnou. Dívejte se kolem sebe, všechno to tam je. Těhle schopnosti jsem využíval při posuzování tréninkových návyků hráčů, jejich nálad i vzorců chování.

Pochopitelně mi budou chybět vtípky a řeči, které se v šatně vedou, a stejně tak i všichni mí trenérští protivníci: ty úžasné postavy ze staré školy, které patřily k velikánům této hry, když jsem roku 1986 přicházel do United. Ron Atkinson po odchodu z klubu neprojevil ani náznak zatrpklosti a měl pro nás jen slova chvály. Jim Smith je skvělý člověk a dobrý přítel. Díky jeho pohostinnosti nešel člověk třeba celou noc spát. Když jsem se konečně vrátil domů, měl jsem košili samý flíček od popela z doutníků.

Dalším bezvadným společníkem byl John Sillett, který trénoval Coventry City, a nikdy nezapomenu ani na již zesnulého Johna Lyalla, jenž mi byl v prvních letech průvodcem a vždycky si na mě našel čas. S Bobbym Robsonem jsem se poprvé potkal roku 1981, když Aberdeen v Poháru UEFA vyřadil Ipswich. Bobby přišel k nám do šatny a každému hráči potřásl rukou. Opravdový formát, na jeho vzácné přátelství jsem nikdy nezapomněl. Jeho odchod byl pro nás všechny obrovskou ztrátou.

Mohu jmenovat i další představitele staré školy, kteří úspěšně trénovali dál, jelikož vyznávali etiku práce, kterou člověk musel obdivovat. Když jsem se vydal na zápas béček, nechyběli tam John Rudge a Lennie Lawrence a s nimi i jedna z velkých fotbalových osobností, jejíž oldhamská mužstva trvale vnašela do hry čerstvý vítr. Tím, koho mám na mysli, je velký Joe Royle. Oldham nám připravil nejen jeden krušný okamžik. Ano, to všechno mi bude chybět. Dalšími významnými představiteli mé generace jsou Harry Redknapp a Tony Pulis, skvělým přítelem je také Sam Allardyce.

V United jsem měl vždy štěstí na báječné, oddané spolupracovníky. Někteří z nich pro mě pracovali přes dvacet let. Má osobní asistentka Lyn Laffinová odešla do penze spolu se mnou a nadále mi dělá asistentku v mém novém úřadu; dále Les Kershaw, Dave Bushell, Tony Whelan a Paul McGuinness. Kath Phippsová z recepce, která se na Old Trafford také starala o mou pozápasovou společenskou místnost, pracuje v United dokonce přes čtyřicet let. Jim Ryan, jenž už odešel do důchodu, můj bratr Martin, který sedmnáct let vyhledával v zahraničí talenty (nesmírně náročná práce), a Brian McClair.

Norman Davies: to byl chlap. Věrný přítel, který zemřel před několika lety. Člověk, který ho v úloze kustoda vystřídal, Albert Morgan, je rovněž velická osobnost, jež ve své loajalitě nikdy nezakolísala. Náš doktor Steve McNally, hlavní fyzioterapeut Ron Swire a celý jeho tým, Tony Strudwick a jeho čínorodá parta sportovních vědců, naše pradelny, všichni z kuchyně; hlavní kancelář s Johnem Alexandrem,

Anne Wylieovou a všemi děvčaty. Jim Lawlor a jeho tým skautů. Eric Steele, trenér brankářů. Simon Wells a Steve Brown z týmu videoanalytiků. Lidé ze správy areálu v čele s Joem Pembertonem a Tonym Sinclairem. Naši údržbáři, mezi něž patří Stuart, Graham a Tony: všechno dříčí k pohledání. Možná jsem na pár lidí zapomněl, oni však bezpochyby vědí, že jsem si jich všech vážil.

Po celá ta dlouhá léta mi nesmírně pomáhali asistenti a další trenéři. Archie Knox, jenž mi byl v prvních letech opravdovým spojencem, Brian Kidd, Nobby Stiles, Eric Harrison, skutečně vynikající trenér mládeže. Steve McClaren, nesmírně novátorský a činorodý kouč. Carlos Queiroz a René Meulensteen – dva skvělí trenéři – a můj trenérský asistent Mick Phelan, nesmírně bystrý a všímavý člověk plně oddaný kopané.

Základ mé trenérské dlouhověkosti lze hledat u Bobbyho Charltona a Martina Edwardse. Největším darem, který jsem od nich dostal, byl čas na vybudování fotbalového klubu, nikoliv jen fotbalového mužstva. Jejich podporu následovalo i silné pouto, které se za posledních deset let vytvořilo mezi mnou a prezidentem klubu Davidem Gillem.

V této knize bylo třeba obsáhnout velmi široký prostor. Snad si to vzpomínání užijete krůček za krůčkem spolu se mnou.

PŘEDMLUVA

Bezmála tři desítky let před tímhle okamžikem jsem vyšel oním tunelem na hrací plochu před svým prvním domácím zápasem a mísila se ve mně tehdy nervozita s pocitem zranitelnosti. Zamával jsem tribuně Stretford End a ze středového kruhu mě představili jakožto nového hlavního trenéra Manchesteru United. A teď jsem sebevědomě vyšel na totéž hřiště, abych se naopak rozloučil.

Pravomoci, jimiž jsem v Manchesteru United disponoval, byly privilegiem, jen málokterý trenér bude mít to štěstí něco takového okusit. Ačkoliv jsem měl při přesunu z Aberdeenu na jih na podzim roku 1986 neochvějnou víru ve vlastní schopnosti, nikdo nemohl tušit, že vše dopadne až takhle skvěle.

Po posledním sbohem v květnu 2013 se mi vybavily klíčové okamžiky kariéry: výhra ve třetím kole Anglického poháru nad Nottinghamem Forest v lednu 1990, v němž nás gól Marka Robinse nasměroval na cestu až do finále, a to v době, kdy se prý moje trenérská židle povážlivě kymácěla; za celý předchozí měsíc jsme nevyhráli jeden jediný zápas, což nahlodávalo mou sebedůvěru.

Nebýt tohoto triumfu v Anglickém poháru nad Crystalem Palace bezmála čtyři roky po mém příchodu, vyrojily by se vážné pochybnosti o tom, zda se na tohle místo vůbec hodím. Už se nedozvíme, jak blízko jsem byl k vyhazovu, neboť se o tomhle rozhodnutí ve vedení United nakonec nehlasovalo. Avšak bez tohoto vítězství ve Wembley by se snížila návštěvnost. Klub mohla zachvátit nespokojenost.

Bobby Charlton by se býval postavil proti jakékoliv snaze mě odvolat. Znal práci, kterou jsem odváděl, věděl, jaký pokrok jsme zaznamenali u mládežnického týmu, že dru jako kůň, kolik hodin jsem vynaložil na zlepšování chodu celého fotbalového procesu. Věděl to i předseda klubu Martin Edwards a oběma těmto mužům

slouží ke cti, že měli odvahu mě podržet i v oněch nelehkých chvílích. Martin dostával spoustu rozhněvaných dopisů požadujících mé odvolání.

Díky vítězství v Anglickém poháru roku 1990 jsme si mohli trochu vydechnout a já se ještě více utvrdil v pocitu, že vedu skvělý klub, s nímž bude radost získávat trofeje. Ziskem Anglického poháru ve Wembley nám začaly lepší časy. Avšak hned druhý den ráno po našem triumfu jedny noviny hlásaly: „Dobře, dokázal jste, že zvládnete vyhrát FA Cup, a teď se zase vraťte do Skotska.“ Na to jsem nikdy nezapomněl.

1.

ÚVAHY

Měl-li bych uvést jediný výsledek, který by symbolizoval, co ztělesňuje Manchester United, zažil jsem jej v zápase číslo 1500: ve svém posledním. West Bromwich Albion – Manchester United 5:5. Bláznivé. Úchvatné. Zábavné. Neskutečné.

Toho, kdo se rozhodl tento zápas Manchesteru United sledovat, čekaly góly a drama. Jeho srdce si prošlo zatěžkávací zkouškou. Vlastně jsem si ani nemohl stýskat, že jsme o vedení 5:2 proti West Bromu během pouhých devíti minut přišli. Sice jsem navenek dával naoko průchod rozmrzelosti, ale hráči mě prokoukli. Řekl jsem jim: „Díky, hoši. To jste mi připravili vážně parádní rozlučku!“

Mým nástupcem už byl dříve jmenován David Moyes; když jsme po zápase seděli v kabině, Ryan Giggs zavtipkoval: „David Moyes právě rezignoval.“

Přestože jsme toho dne dost chybovali v obraně, pociťoval jsem hrdost a úlevu, že tuhle prima partu hráčů a spolupracovníků svěřuju Davidovi do péče. Moje dílo bylo dokonáno. V Regisově lóži na stadionu West Bromwiche seděla i moje rodina a přede mnou se otvíral nový život.

Byl to jeden z těch dnů, které se odvíjejí jako sen. West Brom to celé zvládl opravdu prvotřídně, bylo o mě dokonale postaráno. Později mi poslali zápasové soupisky podepsané hráči obou mužstev. Měl jsem po boku většinu své rodiny: tři syny, osm vnoučat a pár blízkých přátel. Velmi mě potěšilo, že jsme mohli tuto závěrečnou epizodu zažít společně. Naše rodina vypochoďovala ven jako jeden muž.

Když jsem před stadionem West Bromwiche sestupoval po schůdcích týmového autobusu, měl jsem v úmyslu celé si to užít do posledního okamžiku. Nebylo pro mě těžké odejít, jelikož jsem věděl,

ÚVAHY

že už nazrál čas. Večer před zápasem hráči oznámili, že mě chtějí na rozloučenou obdarovat. Nejkrásnějším dárkem, který jsem od nich dostal, byly nádherné rolexky z roku 1941, tedy z roku, kdy jsem se narodil, které byly nastaveny na čas 15.03, což byla přesná hodina a minuta, kdy jsem tehdy 31. prosince 1941 přišel na svět. Věnovali mi rovněž album fotografií shrnující mé působení v United s vnoučaty a rodinou na prostřední dvoustraně. Tím, kdo přišel s nápadem na hlavní dárek, byl Rio Ferdinand, nadšenec do hodinek.

Když jsem obdržel album i hodinky a místností zazněla salva potlesku, všiml jsem si ve tvářích části hráčů zvláštního pohledu. Někteří z nich nevěděli, jak ten okamžik překlenout, protože mě vždycky měli po svém boku, někteří celých dvacet let. Zhlédl jsem prázdný výraz, jímž jako by říkali: jaké to bude od nynějška? Část z nich nezažila jiného trenéra než mě.

Stále ještě zbývalo sehrát jeden zápas a já chtěl, aby všechno proběhlo, jak má. Během půlhodiny jsme vedli 3:0, ale West Brom mi rozhodně nehodlal dopřát pohodovou rozlučku. První gól pod mým vedením vstřelili United zásluhou Johna Sivebaeka 22. listopadu 1986. Poslední si připsal Javier Hernández 19. května 2013. Za stavu 5:2 pro nás to klidně mohlo skončit 20:2 v náš prospěch. Za stavu 5:5 jsme mohli prohrát 5:20. Naše obrana byla v troskách. West Brom vstřelil tři branky během pěti minut, přičemž Romelu Lukaku zaznamenal hattrick.

Navzdory lavině gólů v naší síti před koncem utkání panovala po zápase v šatně uvolněná atmosféra. Po závěrečném hvizdu jsme ještě zůstali na trávníku, abychom zamávali fanouškům United v ochozech. Giggsy mě postrčil dopředu a všichni hráči se stáhli do pozadí. Stál jsem dočista sám před mozaikou šťastných obličejů. Naši příznivci celý den zpívali, skandovali a poskakovali. Býval bych rád zvítězil 5:2, ale i plichta 5:5 byla svým způsobem případná rozlučka. Šlo o vůbec první remízu 5:5 v dějinách Premier League a první i v mé kariéře: poslední zápis do historie v mých závěrečných devadesáti minutách.

ALEX FERGUSON

Po návratu do Manchesteru mou kancelář zaplavil příval pošty. Z Realu Madrid mi poslali nádherný dárek: repliku Plaza de Cibeles z masivního stříbra, což je madridské náměstí s kašnou, kde tento klub slaví zisky ligových titulů, a s ní milý dopis od Florentina Péreze, prezidenta Realu. Další dar přišel z Ajaxu a jeden také od Edwina van der Sara. Moje asistentka Lyn se musela prokousávat hromadou korespondence.

Při domácím utkání proti Swansea City o týden dřív, které bylo mé poslední na Old Trafford, jsem vůbec netušil, co mohu čekat, snad kromě slavnostního špalíru při nástupu. Tou dobou jsme právě dospěli ke konci náročného týdne, během nějž jsme příbuzným, přátelům, hráčům i realizačnímu týmu oznamovali, že jsem se rozhodl přejít do nové životní fáze.

Semínka mého rozhodnutí ukončit kariéru byla zaseta v zimě roku 2012. Kolem Vánoc získala tato myšlenka v mé hlavě ostré a jasné obrysy: „Hodlám skončit.“

„A proč to chceš udělat?“ podivila se Cathy.

„Minulou sezonu jsme přišli o titul v posledním kole a znovu už bych to zažít nechtěl,“ svěřil jsem se jí. „Jenom doufám, že letos se nám podaří ligu vyhrát a že se probojujeme do finále Ligy mistrů nebo Anglického poháru. To by bylo skvělé rozloučení.“

Cathy, jíž v říjnu zemřela sestra Bridget a dosud se snažila s touto bolestnou ztrátou vyrovnat, záhy souhlasila, že je to správná volba. Její pohled byl takový, že pokud chci dělat v životě něco jiného, pořád jsem na to ještě dostatečně mladý. Ze smlouvy mi vyplývala povinnost oznámit klubu do 31. března, pokud bych se rozhodl v létě odstoupit.

Shodou okolností mi jednu únorovou neděli zavolal David Gill a zeptal se, jestli by mě nemohl přijet domů navštívit. V neděli odpovídně? „Vsadím se, že chce složit funkci výkonného ředitele,“ poznamenal jsem. „Buď to, anebo dostaneš padáka ty,“ dodala Cathy. David mi oznámil, že na konci sezony hodlá odstoupit z pozice výkonného

ÚVAHY

ředitele. „To mě podržte, Davide,“ řekl jsem. A hned jsem mu sdělil, že jsem dospěl k témuž rozhodnutí.

V následujících dnech mi David zavolal, že prý mám čekat telefonát od Glazerových. Když přišel, ubezpečil jsem Joela Glazera, že moje rozhodnutí nijak nesouvisí s tím, že se chce David vzdát každodenních řídicích pravomocí. Vysvětloval jsem, že jsem se rozhodl už přes Vánoce. Objasňoval jsem mu důvody. Říjnové úmrtí Cathyiny sestry nám změnilo život. Cathy si připadala osamělá. Joel to pochopil. Dohodli jsme se na schůzce v New Yorku, na níž se mi pak odchod do penze pokusil vymluvit. Řekl jsem mu, že si jeho snahy cením, a poděkoval jsem mu za podporu. Vyjádřil mi vděčnost za všechno, co jsem vykonal.

Jelikož nebyla sebemenší naděje, že bych změnil názor, stočila se řeč na to, kdo by mě mohl nahradit. Na tomto jméně jsme se jednohlasně shodli – měl to být David Moyes.

Posléze se k nám připojil i sám David, abychom se mohli pobavit o tom, kdy by mohl být k dispozici. Pro Glazerovy bylo důležité, aby po oficiálním oznámení konce mé kariéry nenásledovalo dlouhé období spekulací. Přáli si, aby se nový muž ujal své funkce v řádu několika dní. (David Moyes byl z pozice trenéra odvolán 22. 4. 2014, pozn. red.)

Mnoho Skotů má v sobě jakousi zarputilost: pevnou vůli. Když už opouštějí Skotsko, zpravidla pouze z jednoho jediného důvodu. Být úspěšní. Skoti neodcházejí proto, aby prchli před minulostí. Stěhují se pryč proto, aby si polepšili. Je to vidět po celém světě, zejména v Americe a Kanadě. Opustit rodnou hroudu znamená určité předsevzetí. Není to maska, je za tím odhodlání něco dokázat. A tato skotská zarputilost, o které občas ostatní mluví, se týkala i mě.

Skot v cizině nepostrádá humor. Davidu Moyesovi nechybí důvtip. V zaměstnání však Skoti přistupují k práci s nesmírnou zodpovědností, což je neocenitelná vlastnost. Lidé mi často říkali: „Nikdy jsem si nevšiml, že byste se při utkání usmál.“ A já na to: „Nejsem tam od toho, abych se usmíval, jsem tam od toho, abych ten zápas vyhrál.“

ALEX FERGUSON

Část těchto rysů má i David. Znal jsem poměry v jeho rodině. Jeho otec, David Moyes starší, byl trenérem v Drumchapelu, kde jsem jako kluk hrával. Vyzařuje z nich jakási rodinná pohoda. Neříkám, že je to důvod někoho angažovat, ale je příjemné vidět dobré základy u člověka dosazeného do tak vysoké funkce. Z Drumchapelu jsem odešel roku 1957, tehdy byl David senior ještě mladý kluk, takže jsme spolu přímo do styku nepřišli, ale prostředí u nich jsem znal.

Glazerovým se David zamlouval. Hned od počátku na ně udělal dojem. První věcí, která je na něm bezpochyby upoutala, je to, že mluví na rovinu. Hovořit upřímně sám o sobě je opravdu ctnost. A abych rozptýlil případné nejasnosti, v žádném případě bych se Davidovi do práce nemíchal. Proč bych měl po sedmadvaceti letech v trenérské funkci ještě chtít zasahovat do věcí kolem fotbalu? Nazrál čas, abych tuto životní kapitolu jednou provždy uzavřel. Stejně tak Davidovi nečinilo potíže navázat na naše tradice. Dovedl výtečně rozpoznat talent a svého času dokázal s Evertonem předvádět bezvadný fotbal, když dostal možnost přivést vyšší hráčskou kvalitu.

Říkal jsem si, že ukončení kariéry nebudu nijak litovat. To se nemění. Po sedmdesátce to s člověkem může velmi snadno jít rychle z kopce, tělesně i duševně. Já měl ovšem zase plné ruce práce hned od okamžiku, kdy jsem odstoupil, věnoval se projektům v Americe i jinde. Nehrozilo mi riziko, že bych propadl nečinnosti. Hledal jsem nové výzvy.

Jedním z nelehkých úkolů v době kolem onoho oznámení bylo vše sdělit realizačnímu týmu v Carringtonu, našem tréninkovém areálu. Vybavuju si obzvlášť okamžik, kdy jsem se zmínil o změnách ve svém životě a o úmrtí Cathyiny sestry a zaslechl soucitné „ách“. V tu chvíli to skutečně dolehlo i na mě. To jsem opravdu pocítil záchvěv nostalgie.

Den před oficiálním oznámením se začaly šířit všemožné drby. Tehdy jsem stále ještě nic neřekl bratru Martinovi. Nebylo lehké celý tento proces ukočírovat, zvlášť z pohledu newyorské burzy, a tak mě

ÚVAHY

tento částečný únik informací zkompromitoval ve vztahu k některým lidem, jimž jsem se chtěl svěřit osobně.

Ráno ve středu 8. května jsem nechal veškerý fotbalový personál shromáždit v místnosti určené pro videoanalýzu, hlavní část zaměstnanců v jídelně a hráče v šatně. V okamžiku, kdy jsem vstoupil do kabiny, abych vše mančafu sdělil, jsme to rozhodnutí oznámili na webových stránkách klubu. Nikdo nesměl používat mobil. Nepřál jsem si, aby tu informaci kdokoliv publikoval dřív, než budu mít příležitost uvědomit všechny v tréninkovém areálu. Vzhledem k těm fámám ale tušili, že se chystá něco velkého.

Řekl jsem hráčům: „Snad jsem některé z vás nezklamal, protože jste k nám možná přišli v domnění, že tady zůstanu.“ Kupříkladu Robinovi van Persiemu a Šindžimu Kagawovi jsme sdělili, že v dohledné době neodejdu do důchodu, což byla ve chvíli, kdy jsem to říkal, pravda.

„Věci se mění,“ pokračoval jsem. „Jednou z dramatických změn bylo úmrtí mé švagrové. Navíc chci skončit jako vítěz. A jako vítěz taky skončím.“

V některých obličejích byl vidět šok. „Zajedte si dneska na dostihy a užijte si je,“ vybídl jsem je. „Uvidíme se ve čtvrtek.“ Už předtím jsem dal hráčům na středeční odpoledne volno, aby si mohli vyrazit do Chesteru. A všichni to věděli. Byla to součást plánu. Nechtěl jsem, aby si lidé mysleli, že si hráči neomaleně užívají dostihy v Chesteru v den, kdy jsem oznámil konec kariéry, proto jsem už s týdnem předstihem záměrně potvrdil, že se tam rozjedou.

Pak jsem zamířil do patra za členy realizačního týmu a svěřil se jim. Všichni mi tleskali. „Konečně se vás zbavíme,“ podotklo pár lidí.

Z těch dvou hlavních skupin byli tou zaraženější hráči. Za těchto okolností se jim nejspíš hned tam na místě začaly hlavou honit otázky: „Budu se zamlouvat novému kouči? Zůstanu tady i na příští sezonu?“ A trenéři si patrně říkali: „Tohle by mohl být můj konec.“ Blížil se čas, abych udělal tečku za vším tím oznamováním a vysvětlováním a utříbil si vlastní myšlenky.

ALEX FERGUSON

Předem jsem se rozhodl, že se vydám rovnou domů, jelikož jsem tušil, že se ve sdělovacích prostředcích strhne vlna seizmických reakcí. Neměl jsem chuť opouštět Carrington skrz chumel novinářů a šlehajících blesků.

Doma jsem se zamkl u sebe. Jason, můj právník Les Dalgarno a Lyn mi všichni naráz poslali esemesky ve chvíli, kdy bylo to rozhodnutí oznámeno. Lyn posílala zprávy nepřetržitě čtvrt hodiny. Třicet osm deníků celého světa prý tuto zprávu přineslo na hlavní stránce, mezi nimi i *New York Times*. V britských novinách vyšly zvláštní desetistránkové a dvanáctistránkové přílohy.

Rozsah a hloubka tohoto zpravodajství mi lichotily. Za ta léta jsem zažil s píšícími novináři nejeden spor, nikdy jsem však vůči nikomu nechoval zášť. Víím, že žurnalisté pracují pod velkým tlakem. Musí se snažit být rychlejší než televize, internet, Facebook, Twitter, řada dalších médií a celou dobu nad nimi třeba ještě bdí šéfredaktor. Je to tvrdá branže.

Tyto reportáže rovněž dokázaly, že navzdory všem našim konfliktům ani média nechovají zášť vůči mně. Ocenila, co jsem za svou kariéru dokázal a čím jsem obohatil tiskové konference. Dokonce mě i obdarovala: dostal jsem dort s fénem navrchu a krásnou lahev vína. Udělalo mi to radost.

Po zápase se Swansea pustil hlasatel na stadionu Sinatrovu skladbu „My Way“ a také „Unforgettable“ od Nata Kinga Colea. Vyhráli jsme stylem, jakým jsme vyhráli spoustu z oněch 895 utkání, v nichž můj tým triumfoval: brankou v závěru, v 87. minutě zásluhou Ria Ferdinanda.

Na hrací ploše jsem promluvil zcela bez přípravy. Neměl jsem nic nachystaného. Věděl jsem pouze, že nechci vyzdvihovat žádného jednotlivce. Zde nešlo o funkcionáře, fanoušky ani hráče: zde šlo výhradně o fotbalový klub Manchester United.

Vyzval jsem příznivce, aby stáli za novým trenérem Davidem Moyesem. „Rád bych vám připomněl, že i my jsme tady zažívali krušné

ÚVAHY

časy,“ prohlásil jsem přes tlampače. „A klub mě podržel. Všichni mí spolupracovníci mě podrželi. I hráči mě podrželi. Vaším úkolem je proto nyní podržet nového trenéra. To je podstatné.“

Kdybych se o Davidovi nezmínil, lidé by se možná ptali: „No teda, to by mě zajímalo, jestli Ferguson Moyese chtěl?“ Bylo potřeba, abychom mu projevili bezvýhradnou podporu. Klub musí vyhrávat. Právě toto přání nás všechny spojovalo. Jsem členem správní rady klubu. Stejně jako všichni ostatní si přeju, aby úspěchy pokračovaly. Teď už si mohu zápasy vychutnávat tak, jak si je od konce kariéry může vychutnávat Bobby Charlton. Když člověk vidí Bobbyho po výhře, září mu oči, mne si ruče. Má to rád. A tohle já chci taky. Chci mít možnost chodit na evropské poháry a říkat lidem: Na tenhle tým jsem pyšný, tohle je skvělý klub.

Nakonec jsem chtěl nechtě vyzdvihnout Paula Scholese. Věděl jsem, že mu to bude proti srsti, ale já si nedokázal poručit. I Paul končil kariéru. Rovněž jsem popřál brzké uzdravení Darrenu Fletcherovi, kterého trápilo onemocnění střev, čehož si všiml jen málokdo.

Několik dní nato se ke mně na letišti přitočil jakýsi člověk s obálkou a řekl: „Tohle jsem vám chtěl poslat.“ Byl to článek z irských novin, kde se psalo, že jsem klub opustil tak, jak jsem ho řídil: podle svého. Celý Ferguson, konstatoval autor. Ten text se mi zamlouval. Právě tak jsem své působení v United vnímal i já, proto mě naplňovalo hrdostí, když je takto někdo vylíčil.

Když jsem se stáhl ze scény, přivedl si David tři vlastní spolupracovníky – Steva Rounda, Chrise Woodse a Jimmyho Lumsdena. Tento štáb rozšířil i o Ryana Giggse a Phila Nevilla, což mělo za následek, že René Meulenstein, Mick Phelan a Eric Steele přišli o práci. Bylo to Davidovo rozhodnutí. Řekl jsem mu, že by mě potěšilo, kdyby si mé kolegy ponechal, nehodlal jsem se mu však do ničeho plést ani mu bránit přivést si vlastní asistenty.

Jimmy Lumsden spolupracoval s Davidem už dlouho. Znal jsem ho ještě z dob působení v Glasgowě. Jimmy se narodil zhruba míli od

ALEX FERGUSON

nás, ve čtvrti hned vedle Govanu. Je to takový milý pomenší chlapík a kvalitní fotbalový odborník. Jenom mě zkrátka zklamalo, že přišli o práci prima chlapi, což se ve fotbale stává. Všechno se ale vyřešilo bez problémů. Všem třem jsem řekl, jak moc mě mrzí, že nebudou moci zůstat. Mick, který stál po mém boku dvacet let, mi odpověděl, že se nemám za co omlouvat, a poděkoval mi za báječné okamžiky, které jsme spolu prožili.

Při zpětném pohledu jsem se nezaměřil pouze na triumfy, ale i na porážky. Prohrál jsem tři finále Anglického poháru – s Evertonem, Arsenalem a Chelsea. Prohrál jsem i finále Ligového poháru, a to se Sheffieldem Wednesday, Aston Villou a Liverpoolem. A také dvě finále Ligy mistrů s Barcelonou. I to je součást mozaiky jménem Manchester United: umění vrátit se na vrchol. Odjakživa jsem měl na paměti, že nás nečekají jenom vítězství a veřejné oslavy triumfů. Když jsme roku 1995 prohráli finále Anglického poháru s Evertonem, prohlásil jsem: „Dobrá, udělám tady pár změn.“ A taky jsme je udělali. Doplnili jsme kádr o mladé hráče, o takzvaný ročník 92. Déle už jsme je brzditi v rozletu nemohli. Byla to parta mimořádných hochů.

V Manchesteru United se na vás každá porážka ve fotbalovém zápase podepíše. Chvilí nad ní dumat a pak pokračovat ve starých kolejkách, to nikdy nebyl můj styl. Když prohrajete finále, zanechá to na vás hluboké stopy, zvláště pokud vyšlete na branku třiadvacet střel a soupeř pouze dvě anebo když prohrajete penaltový rozstřel. Moje první myšlenka pokaždé byla: „Rychle si promysli, co bys měl udělat.“ V duchu jsem se ihned zaměřil na to, co lze zlepšit a jak se vrátit do hry. Měl jsem výhodu v tom, že jsem dokázal rychle uvažovat ve chvíli, kdy by bývalo snazší jednoduše propadnout skepsi.

Občas jsou porážky tím nejlepším výsledkem. Schopnost zareagovat na nepřízeň osudu je přednost. I na samém dně totiž člověk prokazuje sílu. Bylo jedno takové skvělé pořekadlo: Je to prostě jenom další den v historii Manchesteru United. Jinými slovy: touha nepoddát se byla plnohodnotnou součástí naší existence. Jsou-li

ÚVAHY

vám porážky lhostejné, můžete si být jistí, že přijdou další. Často se nám stávalo, že jsme v zápase přišli o dva body, když soupeř vyrovnal z úplně poslední akce, a vzápětí jsme udělali šestizápasovou nebo sedmizápasovou vítěznou šňůru. Nebyla to náhoda.

U fanoušků se stává, že jdou v pondělí ráno do práce poznamenáni tím, co prožili při víkendovém zápase. Jeden člověk mi v lednu roku 2010 napsal: „Mohl byste mi prosím vrátit 41 liber, které jsem v neděli zaplatil za lístek? Sliboval jste mi zábavu. A já se v neděli nebavil. Můžu těch 41 liber dostat zpátky?“ To byl fanoušek. Měl jsem chuť mu odepsat: „Mohl byste si prosím těch 41 liber strhnout z mého zisku za posledních 24 let?“

Vyhráváte velké zápasy proti Juventusu a Realu Madrid, ale někdo po vás chce zpátky peníze po trochu hlušší neděli. Existuje snad na světě klub, který by člověku dokázal nabídnout víc infarktových okamžiků než Manchester United? V kterémkoliv úvodníku předzápasového programu jsem mohl fanoušky varovat: Budeme-li dvacet minut před koncem prohrávat 0:1, radši běžte domů, jinak vás možná nakonec budou muset odvážet. Mohli byste skončit v místní Královské nemocnici.

Snad nebude nikdo nic namítat, když řeknu: Nikdo nepřišel zkrátka. Nuda to nikdy nebyla.